

Romano hangos

10,- Kč

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 11 • ČÍSLO 15 • VYŠLO 4. ZÁŘÍ 2009

zprávy

PRAHA – Tak Gipsy.cz bude zpívat ODS na znamení podpory při volbách do poslanecké sněmovny! Není lehké nekomentovat tento počin romské kapely a porušit pravidla zpravodajství. Naši redaktori prostě krouť hlavou a nechápou, komu že to Gipsy dali podporu. Ale za peníze v Praze dům, že? (kh)

PRAHA – Vedení Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách, která má přispět k integraci Romů, si pochvaluje spolupráci s radnicemi v Mostě a Přerově. Ministr Kocáb uvedl, že agentura by měla ročně přijít státní rozpočet asi na 400 milionů korun a zaměstnávat 120 lidí.

CHOMUTOV – Pracovníci ekonomického odboru chomutovské radnice začali za asistence strážníků 25. srpna exekučně zabavovat movitý majetek dlužníků města. Město přestalo využívat služeb najatých exekutorů, stát podle primátorky Ivany Řápkové (ODS) v pomoci s bojem proti „nepřízpůsobilým“ selhal.

PRAHA – Předvolební klip Národní strany (NS) odvysílaný v televizi 20. května podle znalců asi porušil zákon. Policie nyní hledá člověka, který za spot nese odpovědnost. V klipu NS se objevilo slovní spojení „konečné řešení otázky cikánské“.

BUDAPEŠŤ – Integrace romského obyvatelstva vyžaduje společný postup středoevropských zemí, opatření proti extremistickým útokům na Romy však musí zajistit především každá země sama. Shodli se na tom 24. srpna na jednání v Budapešti maďarský a český premiér Gordon Bajnai a Jan Fischer. (www.romea.cz)

V Žalově tentokrát o dokumentačním centru

HODONÍN U KUNŠTÁTU – Mši přímo na místě někdejšího internačního tábora v Hodoníně u Kunštátu a kladením věnců na nedalekém Žalově – pozemku bývalého pohřebiště – si v neděli 23. srpna asi padesátka účastníků připomněla výročí 21. srpna 1943. Tehdy odsud úřady odeslaly transport lidí k likvidaci do Osvětimi.

Celkově se v táboře v období 1942–1943 ocitlo 1396 lidí, 207 zemřelo na nemoci přímo v něm, většina zahynula po převozu v Osvětimi. Vzpomínkový obřad tradičně organizuje brněnské Muzeum romské kultury (MRK).

Mši sloužil kněz husitské církve Martin Kopecký. Na rozdíl od předcházejících akcí se tentokrát uskutečnila přímo v areálu bývalého tábora, kde dnes stojí rekreační středisko. Kázání Kopeckého doplňovala romská kapela Paramisara.

„Nacházíme se v chrámu uprostřed přírody, nemusíme se tísnit v malé kapli,“ zahájil mši kněz s rudým kalichem na hrudi. Ocenil, že účastníci přijeli, i když už větší nou nepatří přímo k pamětníkům: „Stejně jako strom i člověk musí mít kořeny. Může mít vizáž herce nebo modelky, ale bez kořenů je jen jako pleva větrem zmiňaná. Neměli bychom být otevřeni jen vůči současnosti a bezprostřední budoucnosti. My sami to nebereme jako obyčejnou akci jednou za rok.“

Přítomní pak vzpomínali a kladli věnce u dřevěného kříže ozdobeného kolem romského vozu. „Bylo mi čtrnáct, když přišlo velké zlo. Už je to 66 let, ale přitom dnes vidíme podobné věci. Dělnická strana se vzdává. Chtěla bych říct vám, kdo máte tu moc, ať se to neopakuje,“ promluvila k lidem Emílie Machálková-Holomková, která válku zažila jako dítě.

Letošní mši odsloužil farář Martin Kopecký přímo tam, kde stával sběrný tábor.

Foto: Lenka Grossmannová, MRK

Historik z MRK Michal Schuster pak přečetl pro ilustraci válečných poměrů působivý čtyřstránkový prosebný dopis Roma Stanislava Wintera z Radnic, určený veliteli tábora. Winter se v něm podívoval na odvedení své ženy a tři děti do tábora a žádal její propuštění. Argumentoval, že se jako rodina nikdy nepotulovali, pracují na poli, žijí spořádaně a nemají tzv. cikánskou legitimaci. Velitele neoblomil ani vysvětlením, že v době zadržení sousedé rozkradli část jejich majetku a že manželku potřebuje k zemědělským pracím. Winterův dopis zůstal bez odpovědi, jeho autor se nakonec sám ocitl v táboře a zemřel v roce 1943 v Letech. Válku se podařilo přežít pouze jeho ženě a synovi.

Ředitel terezínského Památníku Jan Munk označil válečné časy jako dobu, kdy „se mnoho českých

lidí dávalo potichu zpoza záclon, jak sousedé odcházejí“.

Spoluzakladatel MRK Karel Holomek se vzhledem k současným aktivitám pravicových extremistů mj. zamyslel nad otázkou, jak mohlo ve 30. letech „tolik kulturních lidí včetně intelektuálů podlehnout vlivu jednoho psychopata“.

Kocábův náměstek Czesław Walek RH řekl, že ministryně školství Kopířová sdělila, že rezortu školství se nepodařilo zajistit potřebných 70 milionů na příští rok a že podle právních analýz by vykoupení pozemku bez následné stavby dokumentačního centra bylo zmařenou investicí. „Argument o hospodářské krizi se u Kopířové zatím neobjevuje. Teď budeme jednat o tom, jestli by do záležitosti nešlo zapojit Jihomoravský kraj,“ uvedl Walek. **Pavel Pečinka**

z obsahu

Novinky z Olomoucka

Jiřina Somsiová a Romani gili **strana 2**

Romové v letech 1968–69

K. Holomek o srpnovém výročí **strana 3**

Ožívá romská politika?

Osobnosti k nově založené asociaci **strana 4–5**

Sharrii odchytila Waheho

Arménský hiphoper naživo **strana 5**

Přišli pro Židy i Cikány

Historik Schuster o holocaustu **strana 6–7**

M. Topolánek: Ani Kocáb, ani Řápková, ale cukr a bič

Bývalý premiér s ředitelkou MRK obklopený romskou minulostí. Foto: lg, MRK

V doprovodu podnikatele Milana Ščuky, houslisty Ivana Gašpara Hrisku a kameramanů z Regionální televizní agentury, tentokrát bez doprovodného chumlu novinářů, navštívil 19. srpna Muzeum romské kultury (MRK) šéf ODS Mirek Topolánek. Ředitelka MRK volebního lídra ODS na jižní Moravě provedla expozicemi a pak s ním zasedla k debatě na dvoře muzea. Přidalo se i Romano hangos.

Při vzdělávání mnoha Romů dost záleží na vyrovnávání hendikepů, tedy doučování, předškolních, přípravných kurzech, všelijakých kroužcích, mimoškolních aktivitách atd., což provozují většinou neziskovky. Ty jsou už teď

financované tak, že často nevědí, jak vyjdou granty, jak velké budou dotace. Pracují zde hlavně idealisté ochotní dělat za málo, je zde fluktuace... Bez ideálů to nejde...

Dlouhodobá existence se na tom staví dost těžko. Jak máte financování neziskového sektoru vyřešeno v programu ODS pro případ, že po volbách vznikne vaše vláda?

Bojím se, že vás zklamam. Samozřejmě nebudeme neziskovky potlačovat, ale zastávám názor, že neziskový sektor má fungovat jen tam, kde to stát není sám schopen řešit systémově. Jakmile vzniknou paralelní struktury, tak to nedělá

dobře neziskový sektor ani stát. Jistě, existují oblasti, kdy stát některé věci dělat nechce, nemůže nebo to neumí. Speciálně v oblasti sociálních služeb a odstraňování hendikepů budu při vyrovnávání příležitostí neziskovky preferovat.

Jenže u nás se roztrhl pytel s hromadou organizací, které buď řeší nějaký pseudoproblém a odčerpávají tak peníze pro ty potřebnější, a nebo si protlačují čísi partikulární zájem. Stát zde někdy selhává, panuje tu dlouhodobý protikladný přístup – na jedné straně pseudo-humanismus, na straně druhé totální lhostejnost a latentní rasismus, a to i mezi úředníky. Pokud někdo říká že to tak není, lže. Přitom *Pokračování na str. 3*

zaznamenali jsme

PRAHA – Tři ze čtyř obviněných, kteří mají údajně na svědomí žhářský útok na romskou rodinu ve Vítkově, spolu chodili na základní školu v Horním Benešově. Jde o Iva Müllera, Davida Vaculíka a Václava Cojocar. Čtvrtý zadržený a obviněný, Jaromír Lukeš, byl aktivistou opavské neonacistické scény.

OSTRAVA – David Vaculík, jeden z podezřelých ze žhářského útoku na romskou rodinu ve Vítkově ve Slezsku, patřil mezi sponzory Dělnické strany (DS) – přispěl jí částkou necelých 1000 korun.

LITVÍNŮV – Sociální pracovníci městského úřadu za doprovodu strážníků 24. 8. v Litvínově prověřovali nájemníky na sídlišti Janov, kde se údajně zdržuje v některých bytech až 20 lidí. Kontroly se zaměřují na zjišťování totožnosti nájemníků a platnost kupní či nájemní smlouvy.

SVITAVY – Kolem stovky neonacistů se 22. 8. sjelo do Svitav na plánovaný pochod k připomenutí Vlastimila Pechance, skina odsouzeného za rasově motivovanou vraždu Roma Oty Absolona. Akci narušil déšť, neonacisté proto řečnili přímo u vlakového nádraží.

MOST – Mostecký soud poslal 21. 8. Romy Viléma Mateje a Miroslava Sinu každého na 400 hodin veřejně prospěšných prací za trestný čin výtržnictví, Mateje navíc za hanobení národa. Oba loni 4. října nadávali členům Dělnické strany (DS), kteří procházeli sídlištěm Janov. Matej je považovaný za vůdce místního podsvětí.

PRAHA – Policie nebude stíhat zpěváka Aleše Brichtu za kontroverzní text titulní písně nového alba Deratizater. Vyšetřovatel neshledal důvody pro zahájení trestního stíhání, řekla 20. 8. mluvčí pražských policistů Eva Míklíková.

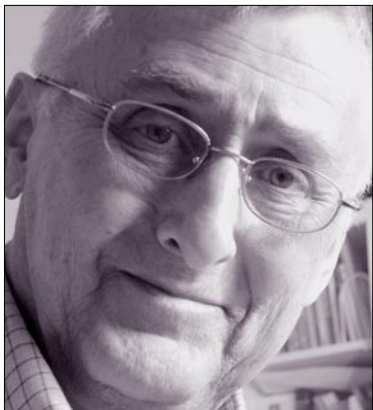
PRAHA – Ministr vnitra Martin Pecina seznámil vládu s koncepcí boje proti extremismu. Policejní hlídky by měly nově doplnit Romové. „*Chceme jim dát šanci a zároveň je motivovat, aby žili podobným způsobem jako česká majorita,*“ uvedl Pecina. Zvláštní pořádkové jednotky by měly začít fungovat kromě Prahy a Brna také v Ostravě a v severních Čechách.

NOVÝ BOR – Romové z Nového Boru každý všední den uklízí město. V rámci veřejně prospěšných prací se městu podařilo získat zaměstnání pro devatenáct lidí vedených na úřadu práce v registru nezaměstnaných.

PRAHA – Novelu zákona, která prodlužuje obcím lhůtu pro povolení demonstrace ze tří kalendářních na tři pracovní dny, podepsal 18. 8. prezident Klaus. Změnu navrhl ministr Kocáb společně s ministrem vnitra Pecinou jako reakci na akce extremistů pořádané pod falešnou záminkou. (www.romea.cz, pp)

Zemřel „multi-kulti“ Radek Dražan

CHEB – Ráno 18. srpna zemřel Radek Dražan z Chebu. Předsedal Komisi pro národnostní a etnické menšiny města Chebu, novinám Romano hangos zprostředkoval nové kontakty a odběratele ve svém okolí, angažoval se v řadě multi-kulti aktivit. Před listopadem 1989 pobýval v emigaci v Německu, svých kontaktů později využíval pro spolupráci přihraničních regionů na obou stranách. (pp)

Korunovace králů v Pohořanech

POHOŘANY – Mezi 20. červencem a 1. srpnem se v Pohořanech na Olomoucku uskutečnil pravidelný letní tábor. Během prvního týdne na něj přijelo kolem třicítky dětí od šesti do třinácti let.

Ti zájemci, kteří pochází ze sociálně slabších rodin a lokalit, kde nemají k dispozici komunitní centra, zůstali na táboře dva týdny. Musím říct, že počasí nám našťastí přálo. Soutěžilo se ve sportu, běhu, skákání přes švihadlo, stejně tak ve zpěvu a tanci, došlo i na vědomost-

ní hry. Oblíbená byla násobilka, toho nejzdatnějšího počtáře jsme vždy ocenili titulem král počtů. Za spoustu nápadů a vynaloženou námahu bych ráda poděkovala Ivaně Spurné a Romanu Spurnému z Policie ČR, děti už berou oba dva jako dobré kamarády, a dále všem pracovníkům Společnosti Romů na Moravě (SRNM). Olomouckému magistrátu pak díky za finanční podporu.

Text a foto: Jiřina Somsiová
Předsedkyně SRNM Olomouc

Srpen v letním kině s Romani gili

OLOMOUC – Letní kino v Olomouci patřilo 15. srpna festivalu Romani gili. Zavítaly na něj kapely Street Boys z Hranic na Moravě, Make it Funky (jinak též Bagárovci) z Brna, přerovská for-

mace Imperio a Somsio SRNM, Ternore z olomouckého komunitního centra předvedli tradiční čardáš. Největší ohlas měla hodonínská Čercheňa. Platících diváků přišlo celkem 126 dětí do 15 let

asi 150. Krásné počasí umocnilo dobrou náladu. Někteří návštěvníci měli ovšem připomínky k placení, podle nich mělo být vše zadarmo.

Text a foto: Jiřina Somsiová

Proti segregaci Romů ve školách

PRAHA – Koalice 13 nevládních organizací nazvaná Společně do školy, která usiluje o odstranění segregčních bariér v českých základních školách, získala podporu několika významných osobností. Patronem romských dětí se stal Vladimír Špidla, na nezbytnost rovných příležitostí pro romské žáky apelují také Petr Pithart a Jiří Dienstbier.

Respektované osobnosti volají po systémové změně v situaci, kdy více než čtvrtina romských dětí navštěvuje školy pro žáky s lehkým mentálním postižením. Koalice Společně do školy, která se zasazuje o antidiskriminační opatření, k nimž Česko váže rozsudek

Evropského soudu pro lidská práva z listopadu 2007, tak získala mimořádnou symbolickou podporu.

Vladimír Špidla, Petr Pithart a Jiří Dienstbier označili trvajících diskriminační praxi v základních školách za škodlivou a nebezpečnou. Poslední pochybnosti ohledně přítomnosti diskriminace v českých školách přitom rozptýlilo šetření Ústavu pro informace ve vzdělávání, které v první půli roku 2009 potvrdilo, že zatímco zvláštní školy navštěvují jen dvě neromské děti ze sta, je sem umístěno 27 % všech romských dětí. Sociální vylučování romské menšiny tak začíná už na základních školách. **Jan Stejskal**
Koordinátor koalice Společně do školy (www.spolecnedoskoly.cz)

Jak zmírňovat předsudky? Seznamte se!

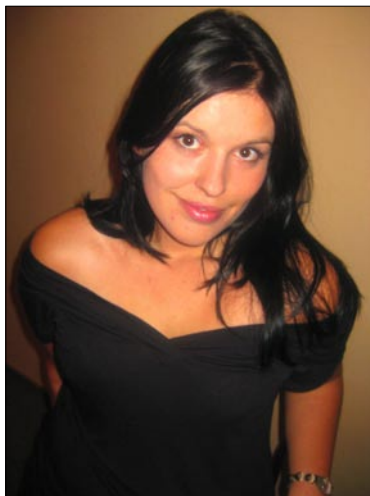
BRNO – V září 2008 zahájilo sdružení IQ Roma servis za finanční podpory z Norska a Lichtenštejnska multikulturní projekt nazvaný „Seznamte se!“.

Proč vznikl? Stále se u nás setkáváme s nesnášenlivostí vůči menšinám. Někdy se tak chovají jednotlivé menšinové skupiny mezi sebou. Z čeho plyne toto nepochopení? Zejména z neznalosti a strachu. Pokud je pro nás něco cizí, bojíme se. Obtížnější je člověka či skupinu nejprve poznat a teprve pak si na ni tvořit názor. Domnívám se, že nejlepší cestou, jak pomoci lidem zmírnit své někdy i neuvědomované předsudky, je seznámit je s příslušníky skupin, vůči kterým předsudky mají, a pokud je to možné, nabídnout i možnost vžít se do rolí těchto lidí. Právě tyto cíle sleduje projekt „Seznamte se!“.

Jelikož nejen příslušníci většiny, ale i děti a mladí lidé, kteří chodí do IQ Roma servisu, mají předsudky, zaměřili jsme se v tomto projektu právě na ně. Každý měsíc měly

děti možnost účastnit se jedné nebo i více různých aktivit zaměřených na poznání např. seniorů, muslimů, uprchlíků, Židů, Afričanů, gayů a lesbiček, drogově závislých, hendikepovaných, lidí bez přístřeší a také Romů.

Každá z lekcí byla trochu jiná. Děti se účastnily besedy o seniorech s člověkem, který pracuje v domově pokojného stáří, byly tančit v domově pro seniory, navštívily mešitu a představení o islámu. Měly možnost mluvit s člověkem, který přišel do domov a nyní žije v ubytovně Armády spásy. Pomocí různých dramatických technik se vžívaly do rolí hendikepovaných lidí, homosexuálů a uprchlíků. Mluvily s lidmi, kteří prošli drogovou závislostí, tančily africké tance s afroamerickou tanečnicí a zpěvačkou Natalie Chenault. V červenci jsme se společně byli podívat v Polsku, kde jsme navštívili staré židovské město a synagogu v Krakově a několik hodin jsme také strávili prohlídkou koncentračního tábora v Osvětimi.

Není možné tvrdit, že projekt zcela změnil postoje dětí k menšinovým skupinám, ale v průběhu práce bylo vidět, že naši klienti se o některá témata velmi zajímají, jsou schopni naslouchat, zamyslet se a také převést toto zamyšlení do svého jednání.

Nela Živčáková

Pedagožka v brněnské organizaci IQ Roma servis (www.iqrs.cz, www.jaktovidimja.cz).

nadace rozvoje
občanské společnosti

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

M. Topolánek: Ani Kocáb, ani Řápková...

Dokončení ze str. 1

pseudohumanismus škodí možná víc než ostrý přístup. Různé ty vládní výbory pro menšiny, komise, které ani nevím, jak se jmenují atd. Když jsem na Úřadu vlády viděl složení těch lidí, tak ti nikoho nerepresentovali, jen prosazovali svoje osobní zájmy. Jindy něco záslužného prosazují, ale neprofesionálním způsobem.

Pokud jde o vzdělání, nejde jen o stát a neziskovky. Někteří romští rodiče neberou dost vážně školní zařízení. Romské děti se kolikrát nemají kde učit. To musí zase zajistit stát, těžko to může někdo suplovat. Jediná oblast, kde jsem v romské tematice ochoten přistoupit na nějaký nestandardní přístup...

...chcete říct na pozitivní diskriminaci?

Používáte silné slovo. V reálné politice vždycky musíte počítat s akceptací majoritní společnosti. Majoritní společnost se nepřesvědčuje lehce o tom, že je něco užitečného, když to bude muset platit. Tady si dlouhodobě platí majoritní společnost svůj klid, bezpečí, svoje teplíčko. Latentní rasismus je v ní ale dost rozšířený.

Míra vzdělanosti, vyšší kvalifikace, lepší připravenost do života, přirozená socializace přes vzdělání a přes to co, umím, je to nejlepší, co mohou Romové dostat. Pokud to nechtějí, můj přístup je jasný – můžu je k tomu trochu motivovat, ale nikdy je nebudu nutit.

Diskuse o tom, jestli segregovat nebo asimilovat, je umělá. Například já neberu folklor, svoje valašství, jako věc, která by mě svazovala. Mám kořeny, vím, že někam patřím, odněkud jsem vzešel, čím nějaké tradice, hroby svých otců, nenechám se ale tou tradicí svázat, aby mě limitovala v mém konání v současnosti a budoucnosti.

Romové to mají naopak. Svoje tradice většinou poztráceli nebo zapomněli, a nechávají se přitom tím, co zbylo, svazovat víc, než je potřeba. Takže jde o běh na strašně dlouhou trať. To, co já chci, aby fungovalo, a co prosazuju, jsou příklady, ostrovy pozitivní deviace: romský podnikatel, romská rodina, romská osobnost. Prostě vznik a vytažení romských elit nahoru, více méně rozdělení – i když to zní ošklivě – romské komunity na jednotlivé společenské vrstvy podle úspěšnosti, až prostě dole zůstanou jen ti, kteří se nechtějí vzdělávat a pracovat. Těm úspěšným tato bohatá společnost umožní žít v relativním dostatku. Ti poslední budou žít tak, jak si lidé, kteří se nechtějí vzdělávat ani pracovat, zaslouží.

To vytažení elit nahoru atd. se ale neobejde bez nástrojů, které nejsou zrovna tržní. Dotace a granty teď hospodářská krize omezí...

No, nevím. Vy se ptáte pořád dokola na peníze a já myslím že romský problém není jen o penězích. Jde o problém hlubší. Celá řada Romů, pokud se jim nějak podaří proklouznout z té sociální krusty, udělají si školu, jsou to právníci, doktoři, ale jen někteří jsou ochotni pracovat zpátky pro tu komunitu. Mnoho z nich se snaží osvojit, dostat pryč z toho myšlenkového i faktického ghettu, a komunita je ztrácí. Tudiž problém nespočí-

vá jen u majoritní společnosti, ale i u menšiny. Uvedu dva příklady, dva romské zpěváky. Vlasta Horváth a Radek Banga. Jeden z nich je ochoten to udělat a druhý ne. Gipsy.cz popisují ten problém velmi ostře a tvrdě. Gipsy taky říká – jestli se chceš mít líp, tak musíš chtít. Někdy ho za to odsuzují i Romové, co ty to o nás zpíváš, my tady máme sociální dávky a máme se slušně, že.

Nejde tedy jen o otázku peněz, ale o sociální systém, který rozdělí lidi, nejen Romy, na ty, kteří chtějí být aktivní, chtějí se requalifikovat, vyučit, pracovat, živit rodinu, a ty, kteří nechtějí. A ten rozdíl musí být natolik zřetelný, aby každý věděl, co se mu vyplatí a co ne. Dneska se vyplatí nic nedělat, čerpat od státu a přivydělat si v šedé ekonomice. Pokud to tak zůstane a aktivnější se nebudou mít líp, tak nebude dobře.

Nějaké peníze v systému jsou, ovšem ujíždají je černí pasažéři, to teď nemyslím z hlediska barvy kůže. Jde o část společnosti, která nikdy nebude chtít pracovat, a ta prostě nemůže mít stejnou životní úroveň jako ti, kteří náhodou přišli o práci.

Jedním z prostředků, jak ukázat pozitivní příklad, je období voleb. Strany Romům i sobě můžou udělat reklamu tím, že dají nějaké Romy na kandidátku. ČSSD umístila Davida Beňáka v Praze, ale tuším až na 23. místo. Co ODS?

Do ODS patří řada romských politiků, např. velmi známý Milan Horváth z Lysé nad Labem. Působil jako zastupitel, teď ale dělá byznys, živí 35 lidí, tak se toho místa vzdal. Stejně tak Milan Ščuka tady v Brně. Ale oni jsou ve straně přirozeně, nikdo to nedělá skrze nějaké kvóty atd.

Jenže startovní čára, podmínky při vstupu na trať nejsou pro ně úplně stejné. Proromské organizace, noviny atd. často nemají vhodné kvalifikované Romy, Neromové tam za ně suplují.

Není to úplně pravda. Kdyby se např. tady Milan Ščuka rozhodl, že bude kandidovat za ODS v Brně, tak se na tu kandidátku dostane, ale dělá byznys, tak nechce. Když se někdo rozhodne na naši kandidátku dostat a jde po tom férově a intenzivně, tak se na ni dostane a je nám jedno, odkud pochází.

Jedna z osobností, která se dostala na kandidátku ODS, je primátorka Chomutova Ivana

Debatu na dvoře MRK ovlivnila spíš horká romská současnost.

Foto: Ig, MRK

Řápková, dostala se tam kvůli Romům...

Nedostala se tam kvůli Romům. Dostala se tam proto, že získala dost hlasů.

Ale vyprofilovala se neurčitým problému. Neexistoval třeba uvnitř ústecké ODS záměr sebrat kandidaturou Řápkové hlasy Dělnické straně?

Podívejte, Kocáb a Řápková jsou dva pohledy na řešení problému, ani jeden není extremistický. Řápková říká možná správnou věc, ale ve špatný čas na špatném místě. Kdybych to řekl já a mluvil o zákonnosti a pořádku, tak to zní poměrně dobře. Když to řekne Řápková v Chomutově, po událostech v Janově a před volbami, tak to není úplně korektní, já s tím nesouhlasím. Souhlasím s tím, že musí platit stejná pravidla pro všechny, ale abych mohl ta pravidla nějak vynucovat, musí ti lidi mít možnost je plnit. Myslím, že v záležitosti exekucí souvisejících se Řápkovou nebyly vyčerpány všechny prostředky, bylo možné zvolit jiný postup.

Zajímal jsem se o podobný problém ve Slaném, kde došlo k vystěhování některých Romů. Ukázalo se, že kromě lichvy spočívala potíž i v tom, že některé sociální pracovnice do problémových rodin nechtěly moc chodit, nechtěly řešit dluhy ještě v době, kdy byly řešitelné, a ani nevyužívaly možnost stažení těch nájmů z dávek, které ti lidi dostávali. Problém se nakonec vyřešil, po přijetí splátkového kalendáře se zmínění lidi nastěhovali zpátky. Já jsem pro takový způsob řešení. Ale nechtějte po mně, abych se proti Řápkové vymezoval, protože i já jsem pro to, aby platily stejné zákony pro všechny, aby zde vládlo právo a pořádek. Na druhé straně Michael Kocáb, kterého mám rád a je to kamarád, do toho vnáší ten pseudohumanismus, který věci škodí.

Já pohledy Kocába i Řápkové pokládám za nesprávné a razím ten svůj, tedy, řekněme, metodu cukru a biče – pokud chceš, tak musíš mít příležitost, pokud nechceš, tak na tebe bude pohlíženo jinak. Toto problematikou se zabývám řadu let, když v ostravské romské komunitě řeknete jméno Topolánek, tak vám řeknou to je jediný člověk, se kterým se budeme bavit. Takže já nejsem člověk nepoučený, který o tom nic neví, moje názory prostě vychází z toho, co je potřeba udělat, ať se to někomu líbí nebo nelíbí.

Ptal se Pavel Pečínka

komentář

Na osmašedesátý vzpomínají i Romové

KAREL HOLOMEK

Tedy, pokud žijí, což je i můj případ. Dovolte malou vzpomínku v době 41. výročí oněch událostí. Hned zjara toho roku se během obrodného procesu probudili i Romové. V Čechách a na Moravě postupně zformovali Svaz Cikánů-Romů, na Slovensku Svaz Cikánov-Rómov jako platformu pro svoji emancipační činnost. Je příznačné, že střediskem české části svazu se stalo právě Brno. Nedílnou součástí těchto dvou svazů byla i hospodářská účelová zařízení Nevodrom pro českou část republiky a Buťiker pro slovenskou, které měly za cíl získávat finance pro činnost svazů. V rámci Nevodrom a Buťiker fungovaly odštěpné závody na mnoha místech republiky a dodnes mnozí starší Romové na tuto dobu vzpomínají jako na „zlatá“ léta svého života. Došlo tak vlastně ke šťastné symbióze mezi pracovní činností a rozvojem kultury v závodech Nevodromu i Buťikeru, a nemohlo být nic přirozenějšího a příhodnějšího než právě toto spojení a právě u Romů.

Tento nadějný vývoj netrval však dlouho. Přerušila ho agrese vojsk Varšavské smlouvy vedených Sověty 21. srpna a nad ránem, což byla vždy osvědčená doba pro činnost loupeživých hord. Vzpomínám na to jako dnes, a trvalo mi nějakou dobu, než jsem pochopil, o co jde. Probudilo mne trvalé a neodbytné hučení motorů letadel nad Brnem, a když jsem vzhlédl na ranní oblohu a viděl desítky dopravních „antonovů“, myslel jsem, že se jedná zase o pokračující cvičení vojsk Varšavské smlouvy, které ostatně toho roku probíhalo mnoho měsíců v naší republice a přihraničních oblastech. Vzápětí jsem pochopil, proč se toto cvičení tak dlouze vleklo.

Následovala normalizace, o níž se zasloužil nejvíce dr. Gustáv Husák a několik dalších, dodnes nepotrestaných zrádců. Nicméně, normalizace znamenala i konec Svazu Cikánů-Romů a spol. Jeho činnost definitivně skončila začátkem roku 1973 a není pochyb, proč tomu tak bylo: I Svaz Cikánů-Romů byl plodem roku 1968 a vše, co s tímto rokem spojeno, bylo špatně. Přesto ani toto nebylé vzepětí Romů nebylo marné. Jsem přesvědčen, že bylo zárodkem nové euforie i mezi Romy, ke které došlo v listopadu roku 1989 a která umožnila jejich pokračující emancipaci ve svobodných podmínkách. Ukázalo se, že nebyly o nic jednodušší, ve svých mnoha dalších peripetiích, než tomu bylo v oněch pohnutých událostech roku 1968. Ale to už je jiná historie.

co na to naše právníčka?

Obdržel jsem výzvu od Policie ČR, abych se dostavil k podání vysvětlení. Rád bych věděl, jaké jsou moje povinnosti, zejména zda jsem povinen se dostavit a odpovídat na otázky.

Policejní orgán je povinen učinit všechna potřebná opatření vedoucí k tomu, aby zjistil na základě poznatků, které má, zda byl spáchán trestný čin, a kdo je pachatelem. Jeho postup v této procesní situaci je upraven v ustanovení § 158 a následujících trestního řádu. Je mu udělena řada pravomocí a v rámci toho i právo vyzvat osobu, aby se dostavila k podání vysvětlení ve stanovenou dobu a na stanoveném místě. V řízení o zvlášť závažném trestném činu je povinen vyzvaný dostavit se ihned.

Výzvě policejního orgánu je povinen vyhovět každý a v určený termín se dostavit. Jestliže se bez dostatečné omluvy osoba nedostaví, může být předvedena, rovněž jí může být uložena pořádková pokuta až do výše 50 000 Kč. Navíc svým nedostavením riskuje vznik podezření, že na její straně jsou důvody související s šetřenou trestní věcí, které ji vedou k tomu, aby se nedostavila.

Poněkud složitější je odpověď na druhou část otázky, totiž, zda jste povinen k věci vypovídat. V obecné rovině lze i zde konstatovat, že tato povinnost tu je a vyplývá z příslušného ustanovení trestního řádu.

Vysvětlení nemůže být požadováno od toho, kdo by jím porušil státem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byl této povinnosti zproštěn příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má. Podání vysvětlení může odepřít ten, kdo by jím způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám uvedeným v § 100 odstavec 2 trestního řádu. O možnosti odepřít vysvětlení a jeho podmínkách musí být dotazovaná osoba předem poučena.

Co se týká obsahu podaného vysvětlení, zde je potřeba zdůraznit, že při podání vysvětlení je osoba podávající toto vysvětlení povinna vypovídat pravdu a nic nezamlčet. I o této své povinnosti bude předem poučena. Na rozdíl od podání svědecké výpovědi ať již před policejním orgánem nebo u soudu, se však osoba podávající vysvětlení nepravdivým nebo neúplným vysvětlením nedopouští trestného činu křivé výpovědi podle ustanovení § 175 trestního zákona.

JUDr. Ludmila Krátká

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno, e-mail: ludmila.kratka@seznam.cz, tel.: 731 479 587).

Ivan Veselý založil Asociaci romských občanských iniciativ Evropy. Na co by se asociace měla zaměřit a čeho vyvarovat? Hodláte s ní spolupracovat?

Milan Daniel

Jednatel pardubického sdružení Most pro lidská práva (www.mostlp.org).

Oceňuju, že si Ivan Veselý uvědomuje zbytečnost sdružovat v asociaci jen formálně fungující organizace, protože by se tím její činnost rozplizla podobně jako u podobných spolků v minulosti. Požadavky na členy nové asociace jsou na poměry existující v romském prostředí značné. Nabízí se otázka, nakolik bude nově vzniklá asociace reprezentativní, zda se nestane jenom elitním klubem. Respekt mimoromské občanské veřejnosti si může zjednat jen viditelnými výsledky své práce, které se promítnou do komunity jako celku. K tomu však potřebuje širší spolupráci ze strany organizací, jež nesplňují podmínky členství. Těm by mohl být nabídnut třeba institut kandidatury na člena asociace, či člena pozorovatele, který by neměl hlasovací právo do doby, než podmínky splní. Zvýšil by se tím zájem o členství a o splnění požadovaných standardů.

Lucie Sharrii Oračková

Studentka SOŠ managementu a práva v Brně.

Pan Veselý jistě ví, co dělá. Spolupráci s touto asociací bych uvítala. Zaměřit by se měla určitě na zaměstnanost a vzdělání Cikánů. Tedy na dva základní body, bez nichž nepřežije. Je to pořád to samé – mladí lidé nechtějí chodit do školy, protože si myslí, že jim utíkají peníze, které by mohli mít, kdyby chodili do práce. Jenže ta práce není, takže jim maximálně utíkají roky, které mohli strávit ve škole. Sedí doma na zadku a čekají na zázrak. Takže já bych určitě ráda spolupracovala.

Matěj Šarközi

Pracovník sdružení Člověk v tísni (www.clovekvitsni.cz).

Zúčastnil jsem se jednání na Krajském úřadě v Praze, které svolal pan Veselý, tenkrát to bylo v souvislosti s útoky Dělnické strany na janovské Romy. V každém případě si myslím, že je dobře, když se představitelé některých romských organizací domluvili na spolupráci. Mám ale trochu obavy, jak to bude v praxi fungovat. Velké očekávání sliboval kdysi Parlament Romů ČR a později se ukázalo, že je to občanské sdružení jako každé jiné. Uvítal bych, aby předáci romských organizací, pokud je to možné, začali pracovat na ustanovení romské reprezentace ČR. Pochopitelně se vším, co k tomu patří, to je hlavně volba kandidátů zdola. K prosazování práv naší menšiny jen sdružení romských organizací nestačí.

Štefan Vavrek

Člen olomouckého sdružení Amaro Foro.

S panem Veselým jsem už spolupracoval na akci proti vzrůstajícímu extremismu nazvané Dost. Co se týče nové asociace, měla by se vyvarovat především toho, aby nefungovala jenom pro svůj vlastní prospěch. Byli zde kdysi určití jakoby romští zastánci našich práv, a kde jsou dnes? Nápad asociace pomáhat při realizaci projektů je sice chválný, ale zatím není jasno v jakém směru. Pochybují, že by projekty asociace zafinancovala, spíš to bude jen populistické gesto.

Iveta Kováčová

Bývalá učitelka v mateřské školce, hlasatelka a redaktorka, nyní moderátorka, zakladatelka a zpěvačka skupin Triny a Camael.

Ráda bych spolupracovala a spolupodílela se na koncepci pomoci a následné koordinaci kroků, včetně dohledu (prověření) nad plněním konkrétního odsouhlaseného usnesení na všech zmíněných úrovních. Koncept by měl nejen na úrovni velké teoretické politiky, ale především v dílčích věcech, otevřít cestu k seberealizaci každému občanovi – i Romům! Prostě dát jim možnost realizovat se prací a nabídnout jim účinnou pomoc při řešení jejich osobní ochrany. Není mi zcela jasné, proč vše postupuje tak pomalu, proč třeba Romano hangos nadále funguje bez distribuce atd.

Milan Ferenc

Předseda Sdružení Romů severní Moravy (www.romcentrum.karvina.info).

Do asociace se určitě zapojíme.

Marek Jakoubek

Sociální antropolog, Západočeská univerzita Plzeň (www.zcu.cz).

Dne 2. června 2005 zaslal Ivan Veselý mladému Romovi Antonínu Ferkovi, který projevil nesouhlas s Veselého názory, mimořádně agresivní, vulgární a rasistický (bohužel, není to žert) mail, který jsem zveřejnil v knize Cikáni a etnicita (str. 155–156). Člověk, který se s kritikou vypořádává takovým způsobem, pozbyl v mých očích jakékoli důvěryhodnosti a plně se diskvalifikoval z možnosti být v dohledné budoucnosti považován za přijatelného prostředníka mezi Romy a majoritní společností. O spolupráci s asociací pod vedením Ivana Veselého proto neuvažuji.

**Zajímají vás témata Romano hangos?
Chcete také přispívat? Napište nám.
rhangos@volny.cz**

Poučit se z ROI, jednat kolektivně

Lačo džives tumenge. Dovolte mi pár slov k nově vzniklé Asociaci romských občanských iniciativ v Evropě.

Asociace má sjednotit všechna romská sdružení a usilovně pracovat pro Romy nejen z celé ČR, ale i ze sousedního Slovenska,

Maďarska a Polska. Naše sdružení vstoupilo do asociace mezi prvními, zároveň jsem se stal členem rady. Věřím, že před novou organizací leží slibná budoucnost a že splní očekávané naděje. Dnešní nelehká doba si takové seskupení žádá a hlavně Romové ze sociálně vyloučených lokalit na základě zjištěného monitoringu věří, že jim tato asociace napomůže ke vzdělání, bydlení i práci a bude úzce spolupracovat jak na úrovni lokální, tak centrální.

Při svých pracovních cestách po republice zjišťuji, že většina Romů se nachází v nesnadné situaci – jsou už zdeptaní, apatičtí a bezradní. Je mi z toho smutno. Věřím, že se již nebudou opakovat chyby z minula, jak tomu bylo v případě naší ROIky, tedy Romské občanské iniciativy. Velká myšlenka jí nechyběla, ale svéráznost jejich představitelů vše zmařila.

Asociace a její vedení by mělo úzce spolupracovat se všemi představiteli romských sdružení a snažit se uskutečnit cíle, které si předsevzala.

Doufám, že se Ivan Veselý vyvaruje chyb, že bude úzce spolupracovat s radou asociace a rozhodovat kolektivně, protože jedno nesprávné rozhodnutí může celé snažení zmařit. Žijeme už v jednadvacátém století, nemůžeme donekonečna lidi a společnost stále vyzývat k sjednocení, když se pak nedostaví žádný výsledek.

Věřím, že asociace romských občanských iniciativ bude vzkvétat a pro všechny romské občany bude přínosem. Přeji všem hodně zdraví a trpělivosti v každodenním životě.

Štefan Tišer

Předseda Sdružení Romů

a národnostních menšin

Plzeňského kraje (www.srnmpk.cz).

Odpovědnost, nejen nářky a kšeft

K iniciativě Ivana Veselého toho vím tolik, co ostatní. Nicméně protože posledních 10 let aktivně pracujeme a žijeme s Romy, týká se to i nás. Co mi naprosto schází v dění kolem romské otázky, je romské vedení, ideové vedení, které není zaměřeno na granty, peníze, podnikání a nářky, ale na vlastní cíle, ideje, které by dokázaly Romy spojit, nebo naopak je utvrdit, že Romy zůstanou, i když změní svůj náhled na současný český svět. Stát převzal odpovědnost za nás lidi, o budoucnost, pochopitelně i budoucnost Romů. Je to dobře? Jak moc platíme za ztrátu svých svobod? Pomůže v tom asociace? To jsou otázky pro mne i mé kolegy.

Myslím si, že Romové stojí na křižovatce mnoha rozhodnutí. Myslím si, že přijímají přesvědčení, že nezbyvá než si vybrat, rozhodnout se a žít lépe. Tedy i činit lepší rozhodnutí. K tomu potřebují pomoc, ale ne vedení. Pomoc idejí, pomoc příkladu. Kde najdeme pro ně i pro nás příklady? Je příkladem život pana Veselého natolik, aby inspiroval tisíce ke změně? Tak na to je potřeba najít odpovědi.

Druhá věc, co mne trápí, je postoj oněch vůdců k celé záležitosti. Hledat pomoc v EU? Pomoc k čemu? K tomu, že nejsou pracovní místa pro nevzdělané zástupy? Nebo pomoc k tomu, aby se nevzdělané zástupy vzdělaly? A nebo prostě jen pracovat do úmoru a přinášet vlastní práci změny? Změny v tom, že lidem vytváříme práci, zajišťujeme a udržujeme je v hezkém bydlení, učíme děti, aby prospívaly ve škole a mohly přecházet do normálních škol, že žijeme s rodiči, aby viděli zblízka, že je máme rádi a schází nám? To

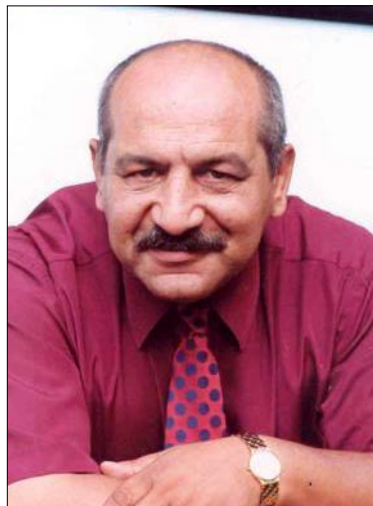
bych čekal od romských osobností a to mi naprosto v této zemi schází. Žádné hnutí, které by přinášelo hrdost na výsledky, jen častá ukřivdřenost, neprůhledný kšeft, dotace za každou cenu bez zodpovědnosti za výsledky, protože přece jsme „Romové“ a tam se to třeba docela čeká, že jsme takoví, jak nás ti bílí vybarvují. Považuji to za škodu nejen Romů, ale celého národa.

Přeju asociaci sílu ve vnímání, že problém nepředstavuje jen romská otázka, problém je kde, v čem a jak chceme žít. Pohodlně, nezávazně nebo skromně, zodpovědně a hlavně pracovitě. Dost nepopulární a určitě nepřitažlivé myšlenky, nicméně bez podstatné změny se budeme plácet jen o něco hůře než dnes. A změna musí přijít zevnitř. **Abrahám Staněk**

Pracovník sdružení Ester

v Javorníku (www.esterzalesi.eu).

Radši služebníci než samozvanci

Měli bychom si přiznat, že my a naše organizace jsme spíše jen aktivisté než reprezentanti. Naším úkolem je shromažďovat a vymě-

ňovat si informace, analyzovat situaci, předkládat a diskutovat návrhy řešení, šířit osvětu, usilovat o lepší informovanost a vzdělanost všech Romů a probouzet v nich sebevědomí a hrdost na to, že jsme Romy. Vznik skutečné romské reprezentace s plným demokratickým mandátem je úkolem, který stojí teprve před námi. Můžeme k němu přispět mimo jiné tím, že si nebudeme uzurpovat právo za takovouto reprezentaci se vydávat a budeme se chovat ne jak samozvaní vůdci, ale jako pokorní služebníci svého národa.

Podmínkou perspektivnosti a trvalé úspěšnosti je ovšem vědomí toho, že pro celou komunitu i její jednotlivé členy je nejdůležitěj-

ší větší participace na rozhodování a maximální možná míra samosprávy. Nikoli tedy žádat po úřednících a představitelích státní a obecní správy pouze více péče, ale spíše více práv včetně např. práva samostatně rozhodovat o příslušné části rozpočtu obce, kraje a nakonec i státu. Že Romové neumějí s takovými prostředky nakládat a nezodpovědně je promrhají? Možná tomu tak zpočátku bude, nakonec se tomu ale naučí a odstaví neschopné tluchuby a podvodné hochštaplery. Odpovědně se chovat se sotva naučí otrok, teprve svobodný občan má důvod chovat se odpovědně.

Vladislav Suchánek

Pracovník Ministerstva práce

a sociálních věcí.

Hip hoper Wahe Akopjan: Začínal jsem imitováním Jacksona

Wahe Akopjan (26) – Armén, tanečník, mistr! Už 16 let žije zde v České republice. Je to idol některých tanečníků! Všechno mi na sebe vyžaloval! Tak čtěte a přemýšlejte.

Jak dlouho tancuješ, jak ses k tomu dostal a čeho bys chtěl v životě dosáhnout?

Začal jsem tancovat už jako prcek, asi jako každý, tak, že jsem jednoduše imitoval Jacksona, atd... Já a můj mladší brácha. Pak jsem se dostal asi ve 12 k hip hopu díky mému kamarádovi Daise, nejdřív graffiti a asi v 15 mne chytl bboying (Pozn. red.: bboying = breakdance). Takže jsem začal bboyingem a elektrick boogaloo. Ale ten český styl, ten je divný. A v jednadvaceti nebo dvaadvaceti jsem se dostal k streetdance. A cíl je asi dostat to tady na úroveň, kdy už nejde o módu a trendy, ale tanec jako takový, musíme tu podle mne vytvořit komunitu taneční. Když my se nebudeme starat o to, co nás baví, tak okolní svět už vůbec. A nebudou nás vnímat jako „umělce“, ale jako bandu ignorantů s velkýma hadrama.

Hip hoper Wahe Akopjan: Sar cikno pestar keravas le Jackson

Wahe Akopjan (26) – Armencos, tanečnikos, mistros! Imar pal o 16 berš dživel ak, andre Česko republika. Idolos varesaven tanečniken. Savoro pre peste mange phukadžas avri... Ginen, he premišlinen.

Keci imar kheles, sar pes kija oda dochudľal a so kames andro džživipen te dosahňinel?

Chudľom te kheľel sar cikno čhavoro, možno sar sako, kaj kerdžom pestar le Jackson, atd. Me he miro terneder phral. Palis pes dochudľom, možno pal o 12. berš, andro hip hop vaš o miro kamaratos Daise, peršo graffiti, he asi andro 15 berš man chudľas bboying (pozn. red. bboying = breakdance). No, chudľom te kerel bboying he elektrick boogaloo. Ale koda česko stylos, koda divno. He pal o 21 berš abo 22 berš pes dochudľom andro streetdance. He cielos hin možno pes te dochudel ak pre urovňu, kaj imar nadžal pal e moda, ale kheliben sar ajso. Mušinás ak kada te vytvorinel komunita khelibnestar. Te amen pes nastarinaha pal koda, so amen rado kemas, ta okolno svetos šoha na. He navňiminena amen sar „umelca“, ale sar varesavi barikani banda andro baro uraviben.

Aver otazka pes zalel pre tiri osoba. Keci imar bešes andre Česko republika, so pes tuke adaj pačisalol, he so pes tuke hnušinel?

Dživav ak pal mire 9 berš, pačisalol pes mange ak džživipen, nane oda nič špecificko, ale džžanav, so pes mange ak napačisalol. Kaj džžene daran neven vecendar. Te varekaske phenav, kaj džživav le khelibnestar, ta

Další otázka je zaměřena na tvoji osobu. Jak dlouho žiješ v České republice, co se ti tu líbí a co se ti naopak hnusí?

Žiju tady od svých 9 let, líbí se mi tady život, není to nic specifického, ale asi vím, co se mi nelíbí. Že lidi tady mají strach z těch nových věcí. Jakože když někomu řeknu, že se živím tancem, tak na mě koukají jak na přízrak, ale kdybych jim řekl, že hraju fotbal a bokem dělám ve škodovce, tak mě pochvální za fotbal.

Mnozí tanečníci, kteří měli tu čest tě vidět na vlastní oči, o tobě prohlásili, že jsi namyšlený a že neumíš prohrávat. Jak se k tomu stavíš ty?

Jsem hrdý, přiznávám, nepouštím si lidi moc k tělu, tak z toho nejspíš plyne ten první dojem, jakým působím na lidi. Když jsem byl malý, s bráchou a matkou jsem vyrůstal v uprchlickém táboře a neměl jsem to lehký. A jsem si vědom, že hodně lidí to nemělo lehký. Jenže my k tomu měli ještě bonus! Byli jsme cizinci a ještě k tomu tmavý, takže ve škole jsme dostávali zabrat, rvačky, dalo by se říct i rasismus. Takže mám určitý blok vůči lidem, které neznám. Takže jestli jsem byl někdy na někoho zlý, touto cestou se mu hluboce omlouvám! Nebyl to můj úmysl! A s tou prohrou: začínal jsem s bboyingem a bboy nikdy neumí prohrávat! Je to jiná mentalita než v hiphopovém tanci, takže když jsem s hip hopem začal, chvíli mi trvalo k tomu dospět, ale teď si myslím, že mi to nedělá problém. Rád prohrávám, vždy to vrátí člověka na zem a to je to, co všichni potřebujeme.

Většina brněnských tanečníků, kteří tě berou za svůj vzor, jsou Cikáni. Jak vnímáš ty cikánskou mentalitu?

Líbí se mi muzikálnost Cikánů. V tomhle k nim mám blíž než k většině. Ale tohle je složitá otázka. Má to strašně moc faktorů. Romové cítí hudbu a rádi tancují, hudba je součástí vaší kultury, stejně jako temperament. Jenže s příliš horkou krví přichází právě chuť vítězit a držet prvenství, což není ta pravá podstata tance. Tanec jako takový, ať už je to hip hop, popping nebo čardáš, vznikl jako radost z hudby vyjádřena pohybem. Takže když vy třeba na zábavě tancujete čardáš nebo na svatbě, tak nikdo tam netancuje pro výhru nebo pro prohru, ale pro radost, o kterou se dělíte. To samé je u mne i hip hop či house nebo popping. Jen radost z tance. Vy právě máte tu schopnost se radovat z hudby, mít z ní pocit jako málo kdo v ČR, ale máte problém, občas zapomínáte na tu hudbu a ten temperament, který v sobě máte, vás donutí se předvádět a snažit se vyhrát a být lepší než ostatní. Jen to říkám tak, jak to cítím. Sám jsem byl takový. Tak vím, co to je. I já se dřív předváděl, ale pak mi můj slovenský bratr Deen z BDS ukázal dost z hudby a změnil mne. Dík mu za to...

Já ti převelice děkuji za tvůj drahocenný čas a nyní nám nezbyvá nic jiného, než se rozloučit.

Doufám, že to co si přečtete vám nějak přispěje k vašemu osobnímu rozvoji. A že nadále budete takový jaký jste. S pozdravem Bratr v hudbě – Wahe!

Ptala se Lucie Sharrii Oračková

Eva Dobšíková

Dlouholetá učitelka romských dětí z Brna.

Ráda se funkční spolupráce zúčastním, jen bych potřebovala víc informací. Už jsem pěkných pár let „z kola venku“. Ráda pro Romy budu fungovat, ale musím napřed takřkajíc „znát mapu“, jak to vypadá dnes.

Janko Horváth-Dóme

Aktivita a básník, Janov u Litvínova.

Vítám kroky romských organizací vedoucí ke sjednocení názorů. To je jediná rozumná cesta, jak čelit anticiganismu ze strany české veřejnosti. Ta nás jako celek odsuzuje. Nyní nadešel čas jí ukázat, že umíme držet pospolu, řešit své starosti rozumně a především ve spolupráci se státní správou a samosprávou. Sami nezmůžeme zholat nic.

Miroslav Malík

Předseda Sdružení Romů a národnostních menšin v Hodoníně (www.srnm.eu).

Asociace romských občanských iniciativ Evropy je zcela určitě novou cestou ke sjednocení a vzájemné komunikaci mezi romskými organizacemi v České republice. Jsem rád, že romská občanská sdružení se konečně po dvaceti letech sjednocují a hájí zájmy romské menšiny v ČR. Věřím tomu, že AROI bude pevně stavět nové základy pro lepší život v této společnosti nejen pro nás, ale především pro naše děti. Rovněž je mi známo, že v čele AROI je spousta slušných a poctivých Romů, takže myslím, že bychom měli asociaci podporovat.

David Šarišský

Pracovník sdružení IQ Roma servis v Brně (www.iqrs.cz).

Zdravím všechny čtenáře Romano hangos. Osobně vítám každou aktivitu, která může zlepšit celkové postavení nás Romů ve společnosti. Uznávám potřebu občanů sdružovat se a ne jenom tak sedět doma a čekat, co se stane. Prioritou, která u nás čeká na rychlé řešení, je vzdělání, bydlení a práce, co se týká zahraničí, tak Maďarsko, kde bylo zavražděno už několik lidí.

Klára Veselá

Advokátka a publicistka (www.lawyers.cz).

K této otázce se nemohu vyjádřit, protože jsem osobně zaujatá. Jsem velmi zvědavá, jaké budou odpovědi.

Jan Mišurec

Předseda Sdružení na obranu spotřebitelů (www.spotřebitele.info/osos/redake.php).

Spolupráce neziskových organizací je velmi důležitá. Zdali se ale podaří asociaci to, co slibuje, ukáže jen čas. Bohužel z dřívějších uskupení romských organizací nevzešlo pro Romy nic natolik převratného, aby to zlepšilo jejich postavení ve společnosti. Spíš se naslibovaly hory doly černý les. Konala se různá pompézní setkání, ale jen se utratily peníze. Romové se často cítili zklamaně. Obyčejní lidé totiž do zákulisí organizací tohoto typu nevidí. Určitě je důležitá transparentnost chodu organizace, profesionální vedení a budování dobrého PR. Ivan Veselý je ale již natolik schopný profesionál, že by toto mohl zajistit. Držím mu palce! Bude-li SOS vyzváno ke spolupráci, zapojí se.

Erazim Kohák

Filozof, publicista.

Romové, ostatně jako všechny menšinové skupiny, potřebují mluvit jedním hlasem. Pokud k tomu asociace přispěje, bude to zásadní přínos. Snad to první, na co je třeba se zaměřit, je, aby Romové hovořili s odlišnými Romy, ne jen se svou skupinkou.

(pp)

No, idž mange o rjaditeľis sas te bičhavel e zaloha – u nabičhada, me bisterďom te zalohinel o počítače u raťi vareko čorda avri amari kancelarňa.

www.romea.cz
Romský informační portál

Phučelas Lucie Sharrii Oračková

co na to naši čtenáři?

Děkuji, pane Pečíňko, za přeposlání aktuálního RH a za trefný článek k extremismu, resp. zákazu Dělnické strany (DS). Myslím, že jste vystihl podstatu věci. Bylo by bláhové myslet si, že emigraci do Kanady dosáhne eliminace nácků, resp. že se jim tak Romové vzdálí. Stejně tak je správné tvrzení, že zákazem strany se nic moc nezmění: neonacistické podhoubí zůstane, to je jasné. Přesto si ale myslím, že případné zrušení DS by bylo na místě: jde přece o stranu, která cíleně pošlapává Romy. Zákaz by se stal prostě morálním odsouzením toho, co náckové hlásají.

Mimoto je podle mě skandál, že veřejnoprávní televize vysílala předvolební šot té druhé xenofobní, Národní strany, v němž se otevřeně mluví o konečném řešení cikánské otázky. Šot se až nápadně podobá klipům fašistů z třicátých let. I v Českou televizi odvysílaném klipu jsou použity např. záběry mentálně postiženého Roma. To nám přece ukazoval už Hitler, že pro psychicky narušené je nejlepší léčbou euthanasie.

Lucie Obrovská, Liga lidských práv, Brno

Z reakcí na článek List Romano hangos otevřený pro všechny (RH 11–12 2009):

Píšete: nahlašte nám, když někdo něco... Je to ale dvousečné, jak se už nyní ukazuje. Ano, stává se že někteří lidé některým Romům bezdůvodně nadávají nebo jim ubližují. Na druhou stranu někteří Romové zase při každé příležitosti vykřikují „rasismus, rasismus“, když nedostanou to, na co mají právo, když se někdo nechce nechat obrát atd. Bez soudnosti se pak stáváme rukojmími některých Romů, které z našich daní živíme. A stejně tak i slušní Romové, kteří na ně jen doplácí. **Tomek, Brno**

Z reakcí na článek Roman Čonka: Romano nevo liľ žije vždy až od května (RH 11–12 2009):

Je náročné robiť noviny a ešte vykonávať aj ďalšie činnosti ktoré by dokázali financovať vydávanie novín. A ak hovoríme o združeníach ktoré sú zamerané mediálne, tie sa nemožu uchádzať o finančné prostreidky z iných dotácií ako sú určené na kulturnú činnosť. Okrem toho majú čo robiť aj inné organizácie aby prežili, už o zamestnanosti a vytváraní pracovných miest nehovoriac. Stačí sa pozriet nato ako skončili naše nádejne sociálne podniky a podobne. Ja Ti Roman držím palce v Tvojej práci, myslím a dovolím si konstatovať že si sa zhostil funkcie šéfredaktora výborne, je s Tebou výborna spolupráca a komunikácia. Verím že to dotiahneš ďaleko a budeš verif tejto veci a novinam, aj keď je situácia taká aká je.

Neznámej, Bratislava

To je divné, že noviny vycházely podle toho, kolik dostaly finančních prostředků. Proč si na svůj provoz nevydělaly svou činností? **Onyx, Praha**

Z reakcí na článek Kateřina Švidrnochová: Nadchla mě multi-kultí Francie (RH 11–12 2009):

Mám rád „barevné“. Žiju už skoro 20 let na Západě a musím říct, že (samozřejmě až na výjimky, které jsou ve všem!) jsou přistěhovalci pro zemi přínosem! Jsou obvykle milí, vděční, pracovití, často daleko živější a jaksi lidštější než rodáci ze Západu, kteří jsou už dnes přemírou konzumu a pohodlí duševně nahníli, neteční, do sebe zahledění, bez zájmu o cokoli. Když jsem se v Německu, Holandsku a Belgii s někým sblížil, obvykle to byli Turci, Libanonci, Rusové, Ukrajinci, Afričani, Eskymáci. Nejsou takoví blazeovaní fouňové jako Západáci. Je hnusné vidět na „barevných“ jen problémy, které zdaleka nepřevažují! Tvrdím, že jsou přínosem a duševním oživením pro stát! A vůbec to neznamená nějaký zánik rasy či kultury! Všecky kultury mohou – při dobré vůli – žít vedle sebe, vzkvétat, podporovat se. Škoda, že je v Čechách tolik rasistů! Myslí si, že chrání zemi před „nečistotou“, ale ve skutečnosti ji ochuzují a umrtvují!

Parsifal, Sijsele, Belgie

Tam, kam jezdím ve Francii na dovolenou se k Romům zrovna moc dobře nechovají. Vykázané místo za městem a do určitého termínu odjezd, jinak nastoupí policie, případně buldozery. Ale je fakt, že se to týká jen Romů, jinak je ta Francie opravdu docela slušným příkladem soužití kultur.

Elde, Praha

Cikánský rasista Pečíňka a jeho rasistický časopis Romano hangos a tyhle svině, jako je ta kráva Švidronochová, dostanou jako první v Brně na budku, až se to zlomí. Ščuka hajzl poleze kanálama. **SSS**

Řadu let jsem pracoval jako technik ve slévárně. Bylo tam zaměstnáno dost Romů. Už před rokem 1989. Drtivá většina z nich si plnila pracovní úkoly velmi dobře a snažili se i ostatní. Práce v ocelárně byla značně namáhavá a fyzicky náročná. Nejednalo se o studenty nějaké školy, ale lidi se základním vzděláním, kteří měli velkou snahu vyrovnat se ostatním spolupracovníkům. Nebylo žádným tajemstvím, že řada dětí z těchto rodin studovala se slušnými i vynikajícími výsledky. Vztahy mezi většinou spolupracovníků byly velmi dobré a vůbec se nedalo hovořit o rasismu. Stejně tak nebyly Romům promíjeny prohřešky. Myslím, že i mezi sebou se snažili o dobrý přístup k práci i ke spolupracovníkům. Bohužel slévárna byla zrušena a řada těchto lidí přišla o práci. Přesto se snažili vykonávat i práce za méně peněz. Snad proto, že byli navyklí pracovat. Vím, že to zdánlivě nesouvisí se zveřejněným článkem, ale dokazuje to, že ne všichni a ne vždy si zaslouží Romové jen kritizovat.

Ještě bych chtěl poznamenat, že to nebylo větší péčí komunistů, ale dobrou vůlí mezi různými etnickými skupinami, které se snažily spolu vycházet.

Pamětník

Holocaust českých Romů II.

Dokončení z předchozího čísla

Jak to bylo v Letech a Hodoníně

Táborem v Letech u Písku prošlo za dobu jeho existence (srpen 1942 – srpen 1943) celkem 1309 osob. Jednalo se o celé romské rodiny a tábor, jehož kapacita byla plánovaná maximálně pro 300 mužů, byl několikanásobně přeplněn. Možnost propuštění sice existovala a byla užita na počátku existence táborů v souvislosti s jejich přeplněním a později v souvislosti s jejich likvidací, ale jen velmi omezeně. Další možnost, jak se dostat z tábora, poskytovaly útoky. Možnost utéct ze samotného tábora komplikovalo ohrazení i ostraha se psy, lepší podmínky však panovaly na dislokovaných pracovištích, na kterých vězňové v některých případech i nocovali.

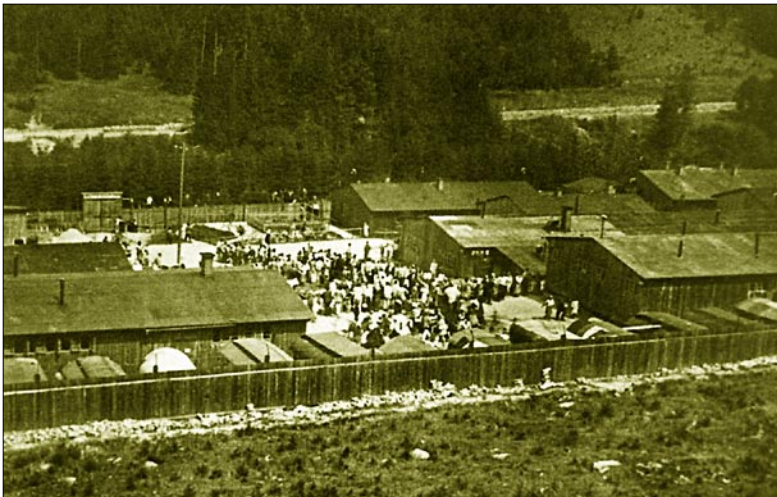
Mezi úspěšné útoky patřil mj. pokus Josefa Serynka s jedním spoluvězněm na podzim 1942. Serynkovi se podařilo dostat až na Českomoravskou vrchovinu, kde se zapojil do partyzánského boje a kde spolupracoval se známou odbojovou skupinou generála Luži i se sovětskými partyzány.

Všichni táboroví vězni (tedy i děti) museli pracovat vně nebo uvnitř tábora 8–10 hodin denně. Šlo především o lamačské a výkopové práce na stavbě nových silnic, odklizení lesních polomů a práci v zemědělství. Stravu dostávali třikrát denně, ovšem jen v tom nejnutnějším množství. Katastrofální stravovací a hygienické podmínky spolu s nemocemi zavinily smrt asi čtvrtiny vězňů. Vyvrcholení přišlo na přelomu let 1942–43 v podobě tyfové epidemie, na jejíž následky zahynulo nejvíc vězňů. Zemřeli byli pohřbíváni nejprve na hřbitově v nedalekých Mirovicích a poté provizorně v masových hrobech nedaleko tábora. Dozorčí službu zde vykonávali čeští četníci, kteří se k vězňům chovali v někdy hrubě a nevybíravě. Bezcitností proslul zejména velitel tábora Josef Janovský. Přes 500 osob úřady z tábora deportovaly do koncentráku v Osvětimi-Březince.

V tzv. cikánském táboře v Hodoníně u Kunštátu (srpen 1942 – prosinec 1943) bylo internováno celkem asi 1400 osob. Panovaly tam podobné podmínky jako v Letech u Písku. V důsledku táborových podmínek zemřelo kolem 200 osob. Do Osvětimi-Březinky muselo odjet přes 800 vězňů.

Hromadné transporty do Osvětimi-Březinky

Závěrečnou fází pak pro Romy představovalo nařízení Heinricha

„Vycházka“ v tzv. cikánském táboře v Hodoníně u Kunštátu. Foto: Archiv MRK

Skupina žen s dětmi u brány v Hodoníně u Kunštátu.

Foto: Archiv MRK

Himmlera z prosince 1942, známé jako tzv. Osvětimský výnos. Ten stanovil pro všechny „Cikány, cikánské míšence“ a neněmecké příslušníky romských skupin balkánského původu internaci ve vyhlazovacím táboře Osvětim-Březinka. Podle původního plánu měli z našeho území nejprve zmizet vězni tzv. cikánských táborů, avšak kvůli epidemii tyfu v Letech u Písku i v Hodoníně u Kunštátu se jako první v deportačních soupiskách ocitli Romové ponechaní dosud na svobodě. Výběr řídila německá kriminální policie a mezi hlavní kritéria patřila barva pleti. Celkem – od března 1943 do ledna 1944 – odjelo v hromadných transportech do Osvětimi téměř 5000 protektorátních Romů.

Na území protektorátu odhadem zůstalo na svobodě asi 200–500 Romů (část se ukrývala, část uprchla na Slovensko). Další skupina Romů dostala od úřadů potvrzení o vyjmutí z transportu. Tato skupina se měla v budoucnu podrobit sterilizaci.

V Osvětimi byli uvězněni Romové z dalších evropských zemí přímo kontrolovaných nacisty (kromě protektorátu také z Německa, Rakouska, Nizozemí, Belgie, Lucemburska, Polska atd.) ve zvláštním úseku B-II-e označovaném jako tzv. cikánský rodinný tábor, protože na rozdíl od dalších částí osvětimského komplexu vedení tábora romské rodiny ubytovávalo dohromady. Počet romských mužů, žen a dětí tu postupně dosáhl čísla 22 000.

Na prostoru 150 x 170 m zde vyrostlo 32 dřevěných baráků bez jakékoliv izolace. Baráky byly projektovány pro 300–400 osob, ale v průběhu existence tábora se v nich těsnilo 1000–1200 osob. Na rozdíl od jiných koncentračních táborů nedostávali vězňové tzv. cikánského tábora práci mimo tábor. Většinou pracovali uvnitř tábora a znamenalo to mnohdy zbytečnou práci bez účelu. Namísto zničující námahy však nastoupily katastrofální ubytovací a stravovací pod-

mínky, které spolehlivě vyvraždovaly vězně. Navíc tu působil jako táborový lékař Josef Mengele, který na vězňích provozoval své pseudovědecké pokusy.

Jedinou nadějí na záchranu se staly transporty do dalších koncentračních táborů v Německu (především do Buchenwaldu a Ravensbrücku). Ty se však týkaly pouze práceschopných vězňů. Zbývající vězňové v počtu asi 3000 osob (staří a nemocní, malé děti se svými matkami) byli v noci z 2. na 3. 8. 1944 nahnáni do plynových komor, kde zahynuli. Tím také dospěla ke svému závěru historie osvětimského „cikánského tábora“.

Jedna z nejdůslednějších genocid 2. světové války

Nacistický teror přežila v českých zemích jen asi desetina z původního romského obyvatelstva. Z celkového počtu přibližně 5500 našich Romů (tj. Romů z území protektorátu i z pohraničního území přičleněného k Říši), násilně deportovaných do vyhlazovacího tábora v Osvětimi-Březince, se po osvobození vrátilo 583. Genocida českých a moravských Romů a Sintů se tak stala pravděpodobně jednou z nejdůslednější provedených genocid druhé světové války. Na území protektorátu i okupovaného pohraničí se dá hovořit o srovnatelné intenzitě pronásledování Romů s pronásledováním Židů.

Dnes tedy již není pochyb o tom, že nacistická rasová ideologie tvořila základ politiky vedené proti Sintům a Romům a pojmy její propagandy jako „preventivní boj proti zločinnosti“ sloužily jako pouhá záminka ospravedlňující nejružnější opatření.

V posledních letech ovšem hlasů těch, kteří holocaust Židů nebo Romů zpochybňují či dokonce popírají, přibývá po celém světě. Podle popíračů (neboli historických revizionistů, negacionistů) neexistovalo nacisty organizované masové vyvražďování a neexistovaly ani miliony obětí holocaustu. Existovaly pouze „ojedinělé oběti a zločiny“, většina vězňů koncentračních táborů prý zemřela přirozenou smrtí nebo na nakažlivé nemoci.

Manipulace fakty

V zahraničí existuje celá škola „historiků“, kteří své revizionistické názory uveřejňují, ať už legálně či nelegálně. Jedním z nejpopulárnějších je Ernst Zündel nebo v Česku tak hojně prodáváný a čtený David Irving. S působením popíračů se v nedávné době setkala i česká veřejnost. Ať už to byla brožurka nazvaná Osvětim

– fakta versus fikce, distribuována některým učitelům dějepisu středních škol, nebo události kolem odhalení „památníku“ Národní strany nedaleko bývalého protektorátního tábora v Letech u Písku. Z komentářů vedení této nacionalistické strany vyplývá, že po vzoru tzv. osvětimské lži popírá utrpení Romů a jejich genocidu za druhé světové války, jež se na našem území odehrávala právě v tomto táboře. Spor o to, zda tábor v Letech byl „koncentrační“ či jen „sběrný“, je nesmyslným sporem, vyvolávaným často právě za účelem zpochybnění toho, co se ve skutečnosti dělo.

Jednu z taktik popíračů představuje manipulace se známými historickými fakty a jejich důsledky. Historickým faktem je například to, že v tzv. cikánských tábo-

rech v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu zemřela téměř čtvrtina vězňů na následky katastrofálních hygienických, ubytovacích a stravovacích podmínek. V očích popíračů vypadá však skutečnost poněkud jinak: vysoká úmrtnost byla zapříčiněna tím, že vězni nechtěli dobrovolně dodržovat základní hygienické návyky. Historickým faktem je také to, že v těchto táborech byli vězňeni Romové pro svůj rasový původ. Ovšem podle popíračů to bylo proto, že tito lidé byli asociální spodina a zločinci. A tak bychom mohli pokračovat dále.

V ČR stále chybí úcta obětem holocaustu

Všude v civilizovaném světě se obětem holocaustu projevuje úcta.

Místa jejich utrpení jsou uchovávána s veškerou důstojností a neustále připomínána jako varování, aby se tato tragická historie již nikdy neopakovala. V případě České republiky je však více než symbolické, že na místě letského tábora dnes stojí velkokapacitní vepřín a areál bývalého hodonínského tábora slouží jako letní rekreační středisko.

Silící nacionalismus a historický negacionismus se snaží stírat rozdíly mezi viníky a oběťmi. Takovéto výplody jsou nebezpečné, zejména pokud mají své posluchače a následovníky. Také právě proto je třeba holocaust neustále připomínat a nenechat zeslábnout lidskou paměť.

Michal Schuster

Autor pracuje jako historik v Muzeu romské kultury v Brně

Pieta bez reflexe? Pouhé pokrytectví

Dne 23. srpna 1943 bylo z cikánského koncentráku v Hodoníně u Kunštátu odesláno do Osvětimi ke „konečnému řešení cikánské otázky“ i celé zbývající vězeňské osazenstvo. Tento den se stal pamětním a každoročně se u zbudovaného památníku v Žalově koná pietní akt za zemřelé, kteří zde houfně umírali v důsledku nesnesitelných podmínek. Byly to ponejvíce děti.

Tentokrát byla zádušní mše za oběti konána přímo v místech, kde tábor stál a kde se dnes nachází rekreační středisko. Mnohokrát se již zádušní mše konala na návsi v Hodoníně, ale tentokrát došlo ke změně. Jednak proto, že mše na návsi byla často rušena místními obyvateli, kteří jaksi nehodlali brát na vědomí, že v jejich sousedství umírali nevinné oběti, mše se neúčastnili, ale naopak ji rušili i projížděním traktorů. Ale ke změně došlo hlavně proto, že se jaksi předpokládalo, že rekreační středisko bude vykoupeno a na jeho místě vznikne mezinárodní školicí středisko romského holocaustu. To byla myšlenka, kterou si osvojil ministr Michael Kocáb a prosadil ji ve vládě ještě za premiéra Topolánka. Myšlenka dobrá a nepochybně užitečná, jak ukazují zkušenosti silícího neonacismu,

ale i nezájem o důstojné vnímání i romských obětí, jako by nebyly částí boje za osvobození. Příklad obyvatel Hodonína je jen malou trapností a smutným úkazem nevymykajícím se z celkového obrazu.

Koneckonců i existence prasečí farmy v podobném táboře v Letech u Písku a marná snaha o její odstranění jsou jen dalším z mnoha podobných případů neskonale ignorace romských obětí ve společnosti.

Maje tyto průvodní okolnosti romského holocaustu na mysli, dovolil jsem si veřejně poukázat na to, že jakákoliv pieta bez náležité reflexe do společnosti je jen formálním, snad i pokryteckým aktem, kterým jako by byly smývány hříchy a pochybení minulosti, aniž je prokázáno, že pieta je miněna vážně.

To jsem ovšem netušil, co se následujícího dne dozvím, a co daleko překoná moji celkem střízlivou, byť kritickou poznámku.

Dověděl jsem se, že blíže určené kruhy ministerstva školství, které bylo vládou pověřeno výkupem střediska a následnými kroky, odmítá realizovat rozhodnutí vlády, a vymýšlí náhradní a hlavně levnější řešení. Jak jsem při konzultaci s ministrem Kocábem zjistil – mám

jeho povolení o tom hovořit – řešení naprosto nesmyslné, které nemá souvislosti s Hodonínem a zde zemřelými oběťmi. Řešení hodné úředních šedých myší, které nedokáží pochopit souvislosti a jejich společenské dopady. Argumenty o finanční náročnosti tu neobstojí, zvláště při srovnání s náklady, které stojí daňové poplatníky například porcování medvěda, jehož výsledkem může být takový nesmysl jako budování akvaparku v obci, v níž není voda.

Premiér Fischer tvrdí, že jeho vláda nemá mandát k zásadním rozhodnutím, tedy nemá ani právo rušit rozhodnutí vlády předcházející, která ten mandát měla. Ministryně spravedlnosti Kovářová se dokonce nehodlá podříditi ani svému šéfovi a dělá si naprosto cokoli, jako utržená z řetězu. Ministerstvo školství se nyní řídí jejím příkladem.

Fakt si nejsem jist, jestli tohle nejsou příklady jako vystřižené z Kocourkova. Nebo je to pokračování nedostačující reflexe romského holocaustu i ze strany vlády, nepochybně jako jeho institucionální popírání? To první je jen směšné, to druhé pokleslé, hloupé a špatné. Vybrat si není z čeho.

Karel Holomek

Letošní Django Fest? Al Yaman, Cigánski diabli a další

Nabídka aktivit Společenství Romů na Moravě (SRNM) je pestrá, už tradičně k nim patří pořádání festivalů. V Brně jde o už osmý ročník Django Festu, v Olomouci o druhý ročník festivalu Romani giři. Takové akce vyžadují dost času i financí, a i přesto, že lidé ze SRNM se na nich podílejí bez nároku na honorář. Musí se ovšem platit nájem, technické zázemí (zvuk, světla apod.) a hlavně cestovné a honoráře účinkujícím profesio-

nálům. Naštěstí se nám daří získávat dotace od ministerstva kultury, města Brna a Olomouckého kraje. Tímto jim děkujeme, bez nich bychom si pořádání festivalů dovolit nemohli. Ovšem dotace pokryjí náklady na nájemné a propagaci, kapely ale musíme platit z vlastních zdrojů. Zbývá nám tak jediný zdroj – vybírání vstupného na akci samotné. Snažíme se vždy vše dopředu propočítat tak, abychom udrželi vstupné co nejnižší a zároveň se vyhnuli velkým ztrátám, i když nikdy se nedá předem odhadnout, kolik lidí přijde. Pokud by se náhodou vybralo více, používáme příjmy ve prospěch organizace.

Přestože počasí máme ještě krásné letní, neúprosně se blíží podzim a my doufáme, že v sobotu 14. listopadu nás přijdete podpořit na dalším ročníku Django Festu, opět v Brně na Flédě. Kromě výherců právě probíhající soutěže mladých muzikantů Street Sounds (viz www.street-sounds.cz, kde můžete jak hlasovat pro výherce, tak

se sami přihlásit), se na Django Festu objeví například nejlepší slovenská cimbálka koncertující po celém světě Cigánski diabli nebo sluncem prozářená kapela Al Yaman, která nám přiblíží svým akusticko-elektronickým vystoupením jemenskou tradiční muziku ve spojení s moderní hudbou. Těšíme se zase na tu jedinečnou atmosféru, na vás, kteří chodíte pravidelně, i na vás, co se chystáte poprvé.

Jana Vejplachová

Django Reinhardt.

Foto: Archiv RH

ze světa

BUDAPEŠŤ – Testy DNA a nalezené zbraně patří mezi důkazy svědčící proti čtyřem Maďarům podezřelým z vražd šesti Romů. Vyšetřovatelé našli šest pušek, které typem odpovídají zbraním použitým během útoku. Čtyři muže ve věku 28 až 42 let zadržela maďarská policie v pátek 21. srpna v nočním klubu v Debrecínu, kde pracovali.

WASHINGTON – Představitel hinduistů Rajan Zed a rabín Jonathan B. Freirich se ve společném prohlášení, vydaném v Nevadě, obrátili na papeže Benedikta XVI. se žádostí, aby při své zářijové návštěvě ČR nastolil otázku životních podmínek Romů. Podle nich tam žijí v ovzduší podobném apartheidu. Napsal to list The Jerusalem Post.

BUDAPEŠŤ – Několik set maďarských Romů žádá v petici o pomoc s vystěhováním. Řekl to 25. 8. předseda maďarské Celostátní romské samosprávy Orbán Kolompár. Maďarští Romové prý Kolompára požádali o potvrzení, že jsou v zemi možnými cíly sériového teroru. Signatáři si přejí přesídlit do Kanady, Británie, Švédska, Dánska, USA či Belgie.

PREŠOV – Členovia petičného výboru zo Šarišských Michalian 24. 8. odovzdali petíciu 795 občanov, žiadajúcu vypísanie referenda za odvolanie starostu Š. Michalian Jozefa Brendzu. Dôvodom je vraj jeho výzva na opustenie ihriska demonštrantami a následný zásah polície počas protestu Slovenskej pospolitosti v obci 8. augusta. Extrémisti sem prišli poukázat na stupňujúcu sa kriminalitu Rómov, ktorá v obci vyvrcholila vraždou predavačky.

BRATISLAVA – Štátny tajomník ministerstva práce Peter Sika (LS-HZDS) navrhuje zvýhodniť zamestnávateľov, ktorí prijímajú dlhodobu nezamestnaných. Všetkých tých, ktorí zamestnávajú uchádzača vedeného v evidencii úradov práce viac ako štyri roky, chce oslobodiť od platenia poisťného na sociálne poistenie na dva roky.

KROMPACHY – Bez vážnejších incidentů se 22. 8. obešlo protiromské shromáždění, na němž se ve slovenském městě Krompachy sešlo asi 600 lidí. Akci svolala krajně pravicová Slovenská pospolitost. Její členy uvítali obyvatelé Krompach potleskem. V městě žije 8600 obyvatel, z toho 1800 Romů.

BUDAPEŠŤ – Policie 22. 8. v maďarském městě Szentendre rozehnala shromáždění zakázané neoфаistické Maďarské gardy. Ta na soukromém pozemku pořádala přísahu asi 500 nových členů v uniformách.

POPRAD – Policia presunie do rómskych regiónov 150 policajtov. Ďalších 300 policajtov sľúbilo prijať slovenské ministerstvo vnútra. Navýšenie policajtov v blízkosti problémových rómskych osád žiadali aj zástupcovia rómskych mimovládnych organizácií.

KOŠICE – Za sedem mesiacov tohto roka dosiahla miera nezamestnanosti v Košickom kraji 16,75 percenta, úrady v regióne evidujú 66 996 nezamestnaných, v celoslovenskom rebríčku je kraj na treťom mieste. Vyplýva to zo štatistiky, ktorú 24. 8. zverejnil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

MARKUŠOVCE – Policajti na Spiši sú pri svojom povolaní vystavení riziku, že budú napadnutí blehami, všami a inými parazitmi, ale aj žltáčkou či tuberkulózou. Dôvod je, že na Spiši je veľa osád. Ich obyvatelia žijú v chatrčiach, kde chýbajú aj elementárne hygienické návyky. Rómsky špecialista u polície má nárok na špeciálnu rúšku na tvár, špeciálne mydlá, rukavice či uzatvárateľný odpadkový kôš.

BRATISLAVA – Novým splnomocnencom vlády pre rómske komunity bude Ľudovít Galbavý, ktorého schválila vláda SR po odstúpení A. Botošovej. Zástupcovia rómskych združení 20. 8. zhodne tvrdili, že meno Galbavého počujú prvýkrát a pri riešení rómskej problematiky sa s ním zatiaľ nestretli. Absolvent práva Galbavý pracoval u polície, v súčasnosti pôsobí na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre.

KOŠICE – Počet rómskych hliadkarov v košickej mestskej časti Lunik IX miestna samospráva musí znížiť, dôvodom sú dlhy mestskej časti. Do konca augusta na Luniku IX hliadkovalo ešte 10 pracovníkov, avšak od septembra sa ich počet znížil na 6. Žije tu približne 5500 Rómov.

DŘÁŽDANY – Německý soud poslal tříadvacetiletého Marcuse E. na 14 měsíců za mříže za útok na českého fotografa Stanislava Krupaře. Napadl ho v červnu 2008 při neonacistické demonstraci v saské metropoli. Další neonacisté dostali podmíněné tresty. Důkazem bylo především video z útoku. (www.rnl.sk, www.mecem.sk, www.romea.cz, pp)

Vzpomínka na Belo Bednarčíka

Dne 24. srpna uplynuly dva roky od chvíle, kdy po těžké nemoci zemřel pan Belo Bednarčík, nar. 21. září 1933. Tichou vzpomínku mu věnuje manželka Bernardina Bednarčíková, dcera Lenka a vnučky Lenka a Sára z Brna. Pokud jste ho znali, vzpomeňte si společně s námi. (red)

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,
fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram 2, 4, 9 zast. Tkalcovská, tram 3, 5, 11 zast. Dětská nemocnice

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

Program na září a říjen 2009

6. 9. 2009 neděle

Vstup do všech výstavních prostor ZDARMA.

Workshopy:

Barevný je svět • 23. 9. 2009, jak získat rodiče a žáky k aktivní spolupráci, zásady psychologie učení.

Život v osadě • 30. 9. 2009, zásady psychologie učení, dramatizace paramisi Můj děda.

O velkém putování Romů z Indie do Evropy

• 7. 10. 2009, výroba plastické vlastivědné mapy Cesty Romů, dramatizace paramisi Hadí princ.

Putování vojvody Andreje po středověké Evropě

• 14. 10. 2009, plastická vlastivědná mapa středověké Evropy, aktivity v romském táboře.

Romové v 19. a 20. století • 21. 10. 2009

Workshopy Amari Fajta je projektové vyučování Rámcového vzdělávacího programu MŠMT ČR. Tato série představí na podzim pět workshopů, které povedou lektorka Mgr. Libuše Křenková a romský muzikant a spisovatel Gejza Horváth.

Kurzy romštiny:

Již tradičně budou v Muzeu romské kultury od **1. října** probíhat kurzy romského jazyka v úrovni **začátečníci a mírně pokročilí**. Kurzy trvají 11 týdnů v délce dvou vyučovacích hodin týdně. Cena kurzu je 1300 Kč. Prosíme zájemce, aby kontaktovali lektorku na e-mailové adrese lektor@rommuz.cz.

Stálá expozice:

Příběh Romů (Etapa 1939–2005) – Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů.

Výstavy:

Žít! • výstava potrvá do 13. 9. 2009.

Cejja Stojka začala malovat v roce 1989, když jí bylo 56 let. Tato její výstava soustřeďuje především díla reflektující hrůzy prožité války. Obrazy promlouvají přímočarým obsahem a nesmírnou naléhavostí. Nelze však pominout, že jsou projevem velkého výtvarného talentu, který autorku vyjímá ze škatulky insitního umění či tvorby etnické minority.

Každý máme jinou barvu •

výstava potrvá do 18. 10. 2009.

Výstava kreseb a maleb romských dětí z 1. základní školy v Jarovnicích na Slovensku.

Děti pocházejí z mnohdy neutěšeného prostředí největší slovenské romské osady, která se nachází poblíž vesnice Jarovnice na východě Slovenska (okr.Sabinov). V hodinách výtvarné výchovy děti zobrazují pestrý svět plný fantazie, barev a života. Jejich díla vznikla díky výjimečnému přístupu učitele Jána Sajka, který působí na škole již přes dvacet let. Ze starší tvorby dětí bylo uspořádáno velké množství výstav doma i v zahraničí, malí autoři získali bezpočet významných ocenění na mezinárodních soutěžích.

Chvalská triáda

vždy od 19:30 h.

Na Chvalském zámku se začátkem září bude konat hudební festival, jehož součástí bude i vystoupení romské kapely Do konce.

www.chvalskyzamek.cz

2.9. Chaotic
3.9. Tleskač
9.9. Neočekávaný dýchánek
10.9. Do konce
15.9. Shannon
16.9. Hradišť'an

KNIHY NA PRODEJ

Ilona Ferková: ČORDE ČHAVE / UKRADENÉ DĚTI

Dvojazyčná romsko-česká brožovaná kniha vyprávění ženy milující romský jazyk. S předmluvou Mileny Hübschmannové, jež autorce pomohla začít psát.

Cena 35 Kč + poštovné

JEKHETANUTŇA ČHIBAHA... / SPOLEČNÝM JAZYKEM...

Sborník ze semináře o romském jazyce, Luhačovice 2003

Cena 25 Kč + poštovné

Ladislav Herák-Arpy: ZA MŘÍŽEMI (pravdivá zpráva o intrikách a násilí za zdmi věznic)

Zpověď člověka uvězněného ve valdické věznici plná zdrcujících zážitků.

Cena 25 Kč + poštovné

Vydalo Společenství Romů na Moravě, objednávky na telefonním čísle: 545 246 673 nebo na e-mailové adrese: rhangos@volny.cz.

Vydávání Romano hangos podporuje
Ministerstvo kultury ČR

Romanô l'il

Rómsky nový list – nezávislé kultúrne – spoločenské noviny
Rómov na Slovensku; www.rnl.sk

Rádio Rota, Španělská 6, 120 00, Praha 2,
Tel./fax: +420 / 222 987 677, 222 944 393
www.radorota.cz; e-mail: iveta.demeterova@radorota.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
Tel.: 545 246 673, www.srnm.cz
Číslo účtu: 27-488570217/0100

Pozvánka

80 let od založení Kojeneckého ústavu v Ostravě
Dětské centrum Domeček, příspěvková organizace
a
Společnost sociální pediatrie ČLJ JEP
Si Vás dovoluji pozvat
na
2. NÁRODNÍ KONGRES SOCIÁLNÍ PEDIATRIE
„ROMOVÉ MEZI NÁMI A DĚTI ZÁVISLÝCH MATEK“
Ostrava, 23. – 25. září 2009,
který se koná pod záštitou ing. Petra Kajnara, primátora města Ostravy
Podrobnosti o kongresu jsou k dispozici na adrese www.ddpd3.cz
Naléhavě žádáme zájemce o účast, aby se závazně přihlásili co možná nejdříve.

Telefon: 595 705 321
Fax: 595 705 323
e-mail: jana.schikorova@ddpd3.cz

Dětské centrum Domeček
Jedličkova 5
700 44 Ostrava 3
Mgr. Jana Schikorová

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSČ, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:	☐ bankovním převodem na fakturu

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2009 činí 240 Kč.